

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG VIỆC XÂY DỰNG HỆ GIÁ TRỊ QUỐC GIA HIỆN NAY

GS, TS LÊ VĂN LỢI

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Hệ giá trị quốc gia là vấn đề lớn, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, định hướng con đường phát triển của quốc gia, dân tộc. Hệ giá trị quốc gia Việt Nam được hình thành qua quá trình lịch sử lâu dài dựng và giữ nước, thể hiện bản sắc văn hóa, tinh thần, cốt cách của dân tộc Việt Nam. Tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là biểu tượng cao đẹp nhất của tinh thần, khí phách dân tộc, là sự kết tinh những tinh hoa văn hóa dân tộc và hệ giá trị quốc gia Việt Nam trong thời đại mới. Dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng Cộng sản Việt Nam đã lãnh đạo nhân dân ta tiếp nối, phát huy hệ giá trị truyền thống của dân tộc, kiến tạo nên hệ giá trị quốc gia thời đại Hồ Chí Minh, tạo nên sức mạnh to lớn để hoàn thành sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước và đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta.

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về hệ giá trị quốc gia Việt Nam

Hệ giá trị quốc gia Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh là hệ giá trị của giải phóng và phát triển dân tộc Việt Nam. Hồ Chí Minh nhìn nhận hệ giá trị quốc gia dân tộc trong những giá trị phổ quát dân tộc và thời đại: *hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, giàu mạnh*, trong giá trị phổ quát của chân lý “Không có gì quý hơn độc lập tự do”. Đó vừa là mục tiêu vừa là hệ giá trị mà sinh thời Người đã dày công xây dựng, kiến tạo và lãnh đạo dân tộc Việt Nam giữ gìn, vun đắp, để làm nên những thắng lợi vĩ đại trên hành trình bảo vệ, xây dựng và phát triển

đất nước. Đây là một hệ giá trị biểu đạt cao nhất, đầy đủ nhất của hệ giá trị văn hóa quốc gia, giải phóng dân tộc gắn liền với giải phóng giai cấp, giải phóng xã hội và giải phóng con người.

Bước đột phá đầu tiên của khát vọng xây dựng hệ giá trị quốc gia của Hồ Chí Minh chính là ý chí cứu nước, cứu dân, nhằm mang lại độc lập cho dân tộc, hòa bình, tự do, hạnh phúc cho nhân dân. Với Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh, như Người đã nói: “Cái mà tôi cần nhất trên đời là: Đồng bào tôi được tự do, Tổ quốc tôi được độc lập”. Bởi một lẽ tất yếu, không một người Việt Nam yêu nước nào lại không thiết tha với hòa bình, độc lập, thống nhất của Tổ quốc, quốc gia thái bình thịnh trị, muôn nhà ấm no, hạnh phúc. Bởi vậy, khi dân tộc đắm chìm trong bóng đêm nô lệ, lầm than, những giá trị của quốc gia dân tộc qua bao thế hệ người Việt Nam đấu tranh để xây dựng nên đã bị thực dân, đế quốc tước đoạt, thì trước đòi hỏi của lịch sử, Hồ Chí Minh đã tìm ra con đường giải phóng và phát triển của dân tộc Việt Nam - con đường để xây dựng hệ giá trị hòa bình, độc lập, thống nhất của quốc gia dân tộc. Hệ giá trị đó theo tư tưởng Hồ Chí Minh rất thiết thực với mỗi người dân Việt Nam, bởi họ cảm nhận được sâu sắc hơn giá trị của độc lập, tự do, khi được sống trong hòa bình, một nền hòa bình chân chính trong độc lập và tự do thật sự, trên nền tảng tôn trọng phẩm giá con người. Hồ Chí Minh là hiện thân của ý chí quyết tâm giành độc lập, tự do của các dân tộc bị áp bức. Đó là tinh thần “Dù phải đốt cháy cả dãy Trường Sơn cũng phải kiên quyết giành lại độc

lập”. Tinh thần đó được thể hiện mạnh mẽ trong *Tuyên ngôn độc lập* năm 1945: “Toàn thể dân tộc Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải để giữ vững quyền tự do, độc lập ấy”¹. Đó là quyết tâm của cả một dân tộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược: “Chúng ta thà hy sinh tất cả, chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ”; là tinh thần “Không có gì quý hơn độc lập tự do” trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước đã trở thành chân lý, mang giá trị quốc gia và giá trị phổ quát thời đại.

Độc lập tự do là quyền thiêng liêng và bất khả xâm phạm. Quốc gia dân tộc làm sao có thể phát triển, thực hiện được tiến bộ, công bằng xã hội, xây dựng xã hội phồn vinh, hạnh phúc nếu mất độc lập tự do. Làm sao mà có dân chủ, tiến bộ và công bằng xã hội nếu đất nước còn nằm dưới ách cai trị tàn bạo của chủ nghĩa thực dân cũ và mới. Dân tộc Việt Nam đã thực hiện công cuộc giải phóng và phát triển từ quá trình Hồ Chí Minh ra đi tìm đường cứu nước, đó là con đường độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Đất nước được độc lập, thống nhất sẽ mở đường để người dân đi tới dân chủ, tự do, ấm no, hạnh phúc, dân giàu, nước mạnh. Cách mạng Tháng 8 năm 1945 thành công đã đưa dân tộc ta từ chỗ không có tên trên bản đồ thế giới, dân ta từ thân phận nô lệ, là vong quốc nô, trở thành một quốc gia độc lập, có chủ quyền, người dân vươn lên làm chủ vận mệnh của mình, mở ra bước ngoặt lịch sử trong kỷ nguyên độc lập, tự do và chủ nghĩa xã hội.

Trong *Thư gửi Ủy ban nhân dân các kỳ, tỉnh, huyện và làng* (17-10-1945), Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ: “Ngày nay, chúng ta đã xây dựng nên nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa. Nhưng nếu nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc tự do, thì độc lập cũng chẳng có nghĩa lý gì”². Vì thế, cùng với bảo vệ vững chắc thành quả cách mạng - hệ giá trị độc lập dân tộc, sự thống nhất của quốc gia dân tộc, thì đồng thời phải kiến tạo hệ giá trị mới của dân chủ, giàu mạnh (ấm no, hạnh phúc cho nhân dân dưới chính thể mới - dân chủ cộng hòa). Hồ Chí Minh đã tìm thấy và phát huy được một giá trị cốt lõi trong hệ giá trị quốc gia, bao trùm trong kiến tạo, xây dựng chế độ mới đó là giá trị dân chủ. Dân chủ theo tư tưởng Hồ Chí Minh là một giá trị quý báu của dân tộc: “Thực hành

dân chủ là cái chìa khóa vạn năng có thể giải quyết mọi khó khăn”. Với nền dân chủ của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân, thực hiện nền dân chủ mới “là điều kiện để tiến lên chủ nghĩa xã hội”, “là bước đầu để tiến dần lên chủ nghĩa cộng sản”.

Hệ giá trị quốc gia: *hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, giàu mạnh* theo tư tưởng Hồ Chí Minh hàm chứa hệ giá trị của chủ nghĩa xã hội, mà giai đoạn phát triển cao của nó là chủ nghĩa cộng sản. Hệ giá trị đó được Người trọn đời phấn đấu, hy sinh để xây dựng, kiến tạo, phát triển nhằm xây dựng một chế độ xã hội tốt đẹp, ưu việt, như Người từng chỉ rõ: “Chỉ có chủ nghĩa cộng sản mới cứu nhân loại, đem lại cho mọi người không phân biệt chủng tộc và nguồn gốc sự tự do, bình đẳng, bác ái, đoàn kết, ấm no trên quả đất, việc làm cho mọi người, niềm vui, hòa bình, hạnh phúc...”³. Mục tiêu cao cả của hệ giá trị quốc gia theo tư tưởng Hồ Chí Minh được thể hiện sinh động ở chỗ, nó xây nên một chế độ xã hội “không có người bóc lột người, mọi người sung sướng, về vang, tự do, bình đẳng, xứng đáng là thế giới của loài người”⁴.

Hệ giá trị quốc gia: *hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, giàu mạnh* đã tỏ rõ sức mạnh thần diệu, sức mạnh hiện thực và được thực tiễn thắng lợi của cách mạng Việt Nam kiểm nghiệm tính đúng đắn. Sau khi giành được chính quyền về tay nhân dân năm 1945, dân tộc Việt Nam vừa kháng chiến vừa kiến quốc, thực hành “văn hóa hóa kháng chiến, kháng chiến hóa văn hóa”, đảm bảo “quyền sống, quyền tự do và quyền mưu cầu hạnh phúc” của con người Việt Nam trong những kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội “nhằm không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân”⁵. Hệ giá trị đó đã tạo nên sức mạnh vật chất và tinh thần to lớn dẫn đến thắng lợi của hai cuộc kháng chiến thần thánh chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược, hoàn thành sự nghiệp thống nhất Tổ quốc, đưa cả nước quá độ lên chủ nghĩa xã hội. Điều đó cho thấy, con đường đi tới độc lập - tự do - hạnh phúc đối với dân tộc Việt Nam, ngoài độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, không có con đường nào khác. Trên con đường kiến lập giá trị quốc gia, Hồ Chí Minh đã vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin - nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng và cách mạng Việt Nam. Người coi đây là hệ giá trị

tinh thần, tư tưởng chủ đạo trong đời sống chính trị quốc gia, mang bản chất cách mạng và khoa học, luôn đổi mới sáng tạo, đáp ứng đòi hỏi của thực tiễn cách mạng. Hệ giá trị quốc gia: *hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, giàu mạnh* vì thế trở thành hệ giá trị cốt lõi của tư tưởng Hồ Chí Minh và là mục tiêu, bước đi của cách mạng Việt Nam, là triết lý phát triển Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh - thời đại rực rỡ nhất, vinh quang nhất trong lịch sử hàng ngàn năm văn hiến của dân tộc ta. Hệ giá trị đó gắn liền và tỏa sáng trong cuộc đời, sự nghiệp, tư tưởng Hồ Chí Minh, thấm sâu vào trái tim, khối óc của mỗi con người Việt Nam và trở thành cội nguồn thắng lợi của cách mạng Việt Nam.

Để xây dựng, bồi đắp, phát triển bền vững hệ giá trị quốc gia, Hồ Chí Minh đã phát huy cao độ chủ nghĩa yêu nước và tinh thần đấu tranh kiên cường, bất khuất - một trong những giá trị quý báu nhất của dân tộc Việt Nam, mà Hồ Chí Minh là một biểu tượng sáng ngời cả trong tư tưởng và hành động. Tinh thần yêu nước và tinh thần dân tộc là động lực cơ bản trong quá trình dựng nước và giữ nước. Như Người từng chỉ rõ: “Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là truyền thống quý báu của dân tộc ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước”⁶. Đồng thời với phát huy cao độ tinh thần yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, là tư tưởng đại đoàn kết toàn dân tộc. Hồ Chí Minh cả trong tư tưởng và triết lý hành động, đã nêu cao truyền thống hòa hợp, đại đoàn kết dân tộc. Người chỉ rõ: “Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết. Thành công, thành công, đại thành công”. Đại đoàn kết là vấn đề có ý nghĩa chiến lược của Đảng và cách mạng Việt Nam; là vấn đề sống còn, có ý nghĩa quyết định sự thành bại của cách mạng. Đoàn kết đã trở thành một giá trị cốt lõi của tư tưởng Hồ Chí Minh, một bảo đảm vững chắc cho việc xây dựng hệ giá trị quốc gia. Trong quá trình xây dựng hệ giá trị quốc gia, Hồ Chí Minh luôn chăm lo xây dựng con người mới, nền văn hóa mới, dùng văn hóa để “soi đường cho quốc dân đi”. Theo Người: “Phải làm thế nào cho văn hóa thấm sâu vào tâm lý quốc dân, nghĩa là văn hóa phải sửa đổi được tham

những, được lười biếng, phù hoa, xa xỉ... Văn hóa phải soi đường cho quốc dân đi... Văn hóa lãnh đạo quốc dân để thực hiện độc lập, tự cường và tự chủ”⁷. Tư tưởng đó của Hồ Chí Minh là cơ sở để xây dựng một nền văn hóa giàu bản sắc, bảo đảm tính khoa học, tiến bộ và nhân văn, bảo đảm cho hệ giá trị quốc gia được phát triển bền vững, vì con người, do con người và cho con người.

Hệ giá trị cốt lõi đó, được Hồ Chí Minh nhận thức ngày càng sâu sắc, gắn liền với sự phát triển, hoàn thiện tư tưởng của Người, không chỉ là khát vọng mà còn là lẽ sống, lý tưởng phấn đấu, hy sinh mà Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng ta và Nhân dân quyết tâm phấn đấu, nỗ lực thực hiện và làm giàu hệ giá trị đó, nhằm xây dựng một nước Việt Nam *hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, giàu mạnh và góp phần xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng thế giới*. Hệ giá trị đó theo tư tưởng Hồ Chí Minh “đã trở thành lẽ sống của mỗi người dân Việt Nam, là hồn cốt thiêng liêng của văn hóa Việt Nam”⁸.

2. Yêu cầu đặt ra về xây dựng hệ giá trị quốc gia theo tư tưởng Hồ Chí Minh trong bối cảnh hiện nay

Nhờ kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về hệ giá trị quốc gia trong công cuộc đổi mới, đất nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Góp phần quan trọng xây đắp nên cơ đồ tươi đẹp của dân tộc có cội nguồn vững chắc từ việc toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta đã vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh để xây dựng hệ giá trị quốc gia trong đổi mới và phát triển đất nước, vì mục tiêu “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”. Thành tựu to lớn đó cho thấy tính đúng đắn, giá trị, ý nghĩa, sức sống của hệ giá trị quốc gia được xây dựng, phát triển theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Hệ giá trị đó là khát vọng của nhân dân ta, là sự lựa chọn đúng đắn của Hồ Chí Minh và của Đảng Cộng sản Việt Nam, phù hợp với xu thế phát triển của lịch sử. Sự dẫn đường, tỏa sáng hệ giá trị quốc gia theo tư tưởng Hồ Chí Minh trong công cuộc đổi mới, sinh lực dồi dào của hệ giá trị quốc gia Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh đã trở thành một mẫu hình giá trị phổ quát của nhân loại, của nền văn hóa tương lai, đưa dân tộc ta đi tới tương lai tươi sáng.

Quá trình đổi mới và hội nhập quốc tế mang đến nhiều thời cơ để khơi dậy, phát huy mạnh mẽ hệ giá trị quốc gia Việt Nam. Tuy nhiên, những nguy cơ của công cuộc đổi mới vẫn còn đó, đan xen thuận lợi, khó khăn, ẩn hiện, khó lường. Vì thế, xây dựng hệ giá trị quốc gia hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh là đòi hỏi của thực tế phát triển của quốc gia. Việc triển khai thực hiện xây dựng hệ giá trị quốc gia chính là tạo lập được những điều kiện, tiền đề nền tảng để khơi dậy mạnh mẽ sức mạnh tổng hợp của quốc gia dân tộc, tạo động lực tinh thần to lớn để huy động sức mạnh, sức sáng tạo của con người Việt Nam cùng chung sức, đồng lòng xây dựng, phát triển đất nước hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc.

Xây dựng hệ giá trị quốc gia, trên cơ sở vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong công cuộc đổi mới đất nước trở thành một mục tiêu, nhiệm vụ rất quan trọng của công tác tư tưởng, lý luận của Đảng. Xây dựng hệ giá trị quốc gia ngày nay cũng chính là xây dựng hồn cốt và sức mạnh nội sinh của dân tộc; hệ giá trị đó phải kết tụ, “phản ánh những gì là tinh hoa, tinh túy nhất, được chưng cất, kết tinh, hun đúc thành những giá trị tốt đẹp, cao thượng, đặc sắc nhất, rất nhân văn, rất nhân ái, nhân nghĩa, nhân tình, tiến bộ”⁹. Bởi vậy, Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh, một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong phát triển đất nước là: “Tập trung nghiên cứu, xác định và triển khai xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người Việt Nam gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới”¹⁰.

3. Một số định hướng giải pháp xây dựng hệ giá trị quốc gia theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Hệ giá trị quốc gia Việt Nam là hệ giá trị tổng quát, bao trùm, chi phối mọi lĩnh vực, mọi hoạt động của đời sống xã hội của quốc gia dân tộc, văn hóa và con người Việt Nam. Tìm trong di sản tư tưởng Hồ Chí Minh về hệ giá trị quốc gia, chúng ta thấy nội dung toàn diện và sâu sắc, giá trị lý luận và thực tiễn to lớn, những chỉ dẫn quý báu, kim chỉ nam để Đảng và Nhân dân ta thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc. Trong giai đoạn mới, việc vận dụng và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh trong xây dựng hệ giá trị quốc gia cần chú trọng một số định hướng giải pháp sau:

Thứ nhất, thống nhất nhận thức trong toàn Đảng, toàn dân về tầm quan trọng của việc nghiên cứu xây dựng hệ giá trị quốc gia Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Hệ giá trị quốc gia là xương sống, là cốt thép cho sự ổn định và phát triển bền vững quốc gia dân tộc. Hệ giá trị ấy tạo ra năng lực giải phóng, đột phá và phát triển, là bản lĩnh, bản sắc, là tiềm năng, là sức mạnh nội tại bên trong của chúng ta, đồng hành nâng bước dân tộc ta đi tới tương lai tươi sáng. Bởi vậy, xây dựng, kiến tạo hệ giá trị quốc gia theo tư tưởng Hồ Chí Minh, lan tỏa hệ giá trị ấy trong thực tiễn đời sống xã hội, trong mỗi con người Việt Nam sẽ tạo được sự đồng thuận với tinh thần “trệu trái tim chung một nhịp đập” để “trên dưới đồng lòng”, “đọc ngang thông suốt”, xây dựng, phát triển quốc gia ngày càng vững mạnh. Hệ giá trị *Hòa bình, thống nhất, độc lập, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc*, là hệ giá trị mang sinh khí giải phóng và phát triển mà Hồ Chí Minh đã kiến tạo. Hệ giá trị đó sẽ hướng đến xây dựng thắng lợi: một xã hội mà trong đó sự phát triển là thực sự vì con người; sự phát triển về kinh tế đi đôi với tiến bộ và công bằng xã hội; một xã hội nhân ái, đoàn kết, tương trợ lẫn nhau, hướng tới các giá trị tiến bộ và nhân văn; sự phát triển bền vững, hài hòa với thiên nhiên để bảo đảm môi trường sống trong lành cho các thế hệ hiện tại và tương lai; một hệ thống chính trị mà quyền lực thuộc về Nhân dân, do Nhân dân và phục vụ lợi ích của Nhân dân¹¹. Đó cũng chính là hệ giá trị, là mục tiêu, là con đường mà Hồ Chí Minh, Đảng, Nhân dân ta đã lựa chọn thực hiện. Bởi vậy, cần nâng cao nhận thức của các tổ chức trong hệ thống chính trị, các cấp, các ngành, từ trung ương tới địa phương, của cán bộ, đảng viên và người dân về vai trò, tầm quan trọng của xây dựng hệ giá trị quốc gia Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh và tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng. Xây dựng hệ giá trị quốc gia thành công hay không phụ thuộc lớn vào quyết tâm của toàn dân tộc, quyết tâm chính trị lớn của người đứng đầu các cơ quan Đảng, Nhà nước, các ban, bộ, ngành trung ương và địa phương. Việc nghiên cứu xây dựng hệ giá trị quốc gia phải hội tụ được trí tuệ của toàn Đảng, toàn dân, phản ánh “Ý Đảng, lòng Dân”.

Thứ hai, vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về hệ giá trị quốc gia, việc xây

dựng hệ giá trị quốc gia gắn với xây dựng hệ giá trị văn hóa, con người Việt Nam. Trên cơ sở vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh, hệ giá trị quốc gia hiện nay cần tập trung xây dựng, phát triển, với các nội dung đó là: *Hòa bình, thống nhất, độc lập dân tộc, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc.* Hệ giá trị đó cũng kết tinh trong mục tiêu của công cuộc đổi mới: “Dân giàu nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”, với các đặc trưng của chủ nghĩa xã hội Việt Nam; với khát vọng xây dựng một nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc. Việc xây dựng hệ giá trị quốc gia phải gắn liền với xây dựng hệ giá trị văn hóa với những nội dung như *dân chủ, nhân văn, tiến bộ, đoàn kết, giàu bản sắc dân tộc Việt Nam*; gắn liền với xây dựng hệ giá trị, chuẩn mực con người Việt Nam, như *yêu nước, tự cường, nghĩa tình, trung thực, trách nhiệm, kỷ cương, cần cù, sáng tạo, trọng nghĩa tình, đạo lý, ...*; gắn liền với xây dựng, phát triển hệ giá trị, chuẩn mực gia đình Việt Nam: *No ảm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh.*

Thứ ba, bối cảnh mới cũng đặt ra những yêu cầu cần phải xây dựng hệ giá trị quốc gia Việt Nam tương thích, phù hợp, trong đó chứa đựng những giá trị truyền thống và cả những giá trị hiện đại được sáng tạo, bổ sung, tiếp biến. Hệ giá trị quốc gia Việt Nam là kết quả của quá trình đấu tranh dựng nước và giữ nước, được các thế hệ gìn giữ, trao truyền và luôn có sự điều chỉnh, bổ sung những giá trị mới. Vì thế, việc nghiên cứu xây dựng hệ giá trị quốc gia Việt Nam hiện nay cần phải được xây dựng trên cơ sở nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, xác định rõ những tiêu chí cụ thể để định lượng, đo lường về xu hướng lựa chọn hệ giá trị quốc gia phù hợp với bối cảnh mới và sự phát triển trường tồn của quốc gia dân tộc, đáp ứng nhu cầu và lợi ích của dân tộc, của Nhân dân. Làm sao hệ giá trị quốc gia được xây dựng để mỗi người dân bình thường, cán bộ, đảng viên đều có niềm tự hào chính đáng về đất nước mình, về thể chế của mình, với lý tưởng, lẽ sống, khát vọng phản ánh những tầng giá trị của quốc gia dân tộc.

Hệ giá trị Việt Nam phải hướng con người Việt Nam tới chân - thiện - mỹ, thấm nhuần tinh thần dân chủ, khoa học và nhân văn. Từ hệ giá trị mục tiêu trên đây, những gì là phản dân tộc, phản văn hóa, đi

ngược lại lợi ích của Tổ quốc, của nhân dân thì kiên quyết đấu tranh bác bỏ; cái gì là hệ giá trị hợp với dân tộc, cách mạng và khoa học, nhân văn, văn hóa, hợp xu thế phát triển của thời đại, chúng ta phải ra sức giữ gìn và phát triển, bồi đắp thêm, tạo nền tảng và động lực tiến lên trên con đường đi tới phú cường, phồn vinh, hạnh phúc.

Thứ tư, vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong xây dựng hệ giá trị quốc gia hiện nay phải đảm bảo những nguyên tắc khoa học, tôn trọng quy luật khách quan, phù hợp với điều kiện thực tiễn đất nước và xu thế phát triển của thời đại. Hệ giá trị quốc gia được xây dựng cũng phải đảm bảo nguyên tắc kế thừa và phát triển, truyền thống và hiện đại, với cái nhìn biện chứng duy vật; đảm bảo những tiêu chí về hình thức, như ngắn gọn, cô đọng, súc tích, có tính khái quát cao; dễ thuộc, dễ nhớ, dễ vận dụng; truyền tải được những nét đặc sắc, độc đáo hệ giá trị văn hóa và hệ giá trị của dân tộc, con người Việt Nam; phản ánh xu hướng vận động, con đường phát triển của đất nước, trong nhịp bước của thời đại.

Hệ giá trị quốc gia là sự kết tụ những phẩm chất, đặc tính tốt đẹp, tinh hoa của cộng đồng, quốc gia dân tộc, đóng vai trò là biểu tượng của ý chí, niềm tin, niềm kiêu hãnh, tự hào, tạo sức mạnh tinh thần, động lực to lớn, giúp dân tộc vượt qua những khó khăn, thử thách. Với ý nghĩa và vai trò to lớn đối với sự phát triển của quốc gia, dân tộc, việc nghiên cứu, xây dựng và triển khai hệ giá trị quốc gia hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh có tính cấp thiết, tạo sự đoàn kết thống nhất, đồng thuận trong nhận thức, hành động của Đảng và cả hệ thống chính trị, của toàn dân nhằm thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc.

1, 2, 3, 4, 5, 6. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, t. 4, tr. 3; t. 4, tr. 64; t. 1, tr. 496; t. 12, tr. 70; t. 15, tr. 162; t. 7, tr. 38.

7. Hồ Chí Minh: *Về công tác văn hóa văn nghệ*, Nxb ST, H, 1971, tr. 72.

8, 9, 11. Nguyễn Phú Trọng: *Một số vấn đề lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb CTQGST, H, 2022, tr. 160 - 162; 158 - 159; 21 - 22.

10. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t. 1, Nxb CTQG - ST, H, 2021, tr. 143.